

ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน

สารนิพนธ์
ของ
นายสวัสดิ์ ปานแสงทินกร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน

บทคัดย่อ

ของ

นายสัจด์ ปานแสงทินกร

18 เม.ย. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2546

๒ 157061

สจัต ปานแสงทินกร. (2546). ศึกษาศัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัดกรุงเทพมหานคร : กรณีสักษา เขตบางซุนเทียน. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาศัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัดกรุงเทพมหานคร : กรณีสักษา เขตบางซุนเทียน ใน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 13, 14 และ 18 ด้านปัจจัยความพร้อม 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 20 และ 25

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษาศักัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ วัดระดับการปฏิบัติที่เกี่ยวกับปัญหการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัดที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t - test)

ผลการศึกษาปัญหการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัด

กรุงเทพมหานคร : กรณีสักษา เขตบางซุนเทียน พบว่า

1. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัดโดยรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัดโดยรวมและ รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัดมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร
3. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาศักัดโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF PROBLEMS ON IMPLEMENTING STANDARD
OPERATIONS OF PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION : THE CASE STUDY
KHET BANGKHUNTEN

AN ABSTRACT
BY
MR. SANGAD PANSANGTINNAKON

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 2003

Sangad Pansangtinnakon. (2003). *A Study of Problems on Implementing Standard Operations of Primary Schools under the Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration. : The case study Khet Bangkhuntien*. Master's Project, M. Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assist. Prof. Dr. Puongrat Kesonpat.

The purpose of this Master's Project was to study the problems on implementing standard operations of primary schools, under the Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration : The case study Khet Bangkhuntien, in 2 aspects. They were (1) Process Standards, namely standards 13, 14 and 18 and (2) Input Standards, namely standards 20 and 25.

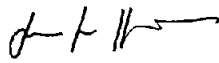
The samples were 142 administrators and teachers of primary schools in Khet Bangkhuntien, under the Jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration . The instrument in collecting data were 44 questions of 5-level rating scale questionnaires, measuring the level of the operations regarding the problems on implementing the above mentioned standards. The statistics in data analysis were percentile, means, standard deviation and t-test.

The results of the study were as follows :

1. The opinions of the administrators and teachers of the problems on implementing standard operations in overview and each standard were found in medium level.
2. The opinion of the administrators and teachers, classified by status, of the problems on implementing standard operations in overview and each standard, were found significantly different at .05. Teachers had the opinions of the problems on implementing standard operations more than the administrators.
3. The opinion of the administrators and teachers, classified by experiences, of the problems on implementing standard operations in overview and each standard, were not different.

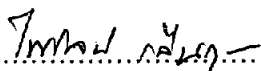
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

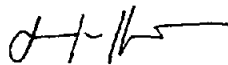
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

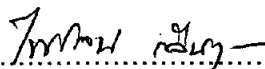
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

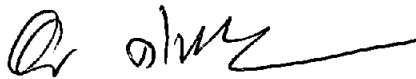
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

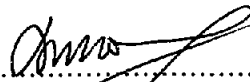
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณ ดันต์เจริญรัตน์)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นิตร์ศุภกุล)

วันที่ ๗ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยดีเพราะได้รับการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์ ในการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับงานวิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม จากคณาจารย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรพณ ตันต์เจริญรัตน์ กรรมการสอบสารนิพนธ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ อาจารย์โสภณ สุวรรณวงศ์ อาจารย์ประนอม เอี่ยมประยูร และอาจารย์ประพจน์ แยมทิม ที่กรุณาตรวจสอบแบบสอบถาม การวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนและครู โรงเรียนพระยามนถสุราชศรีพิจิตร โรงเรียน วัดบางบอน โรงเรียนสถานีพรหมแดน โรงเรียนพรหมราชบุรีรังสรรค์ สำนักงานเขตบางบอน ที่ให้ความกรุณาในการทดลองใช้แบบสอบถาม และขอขอบคุณผู้บริหารและครู โรงเรียนใน เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 16 โรงเรียน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบ แบบสอบถาม

อนึ่งขอขอบคุณเพื่อนนิสิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 12 ทุกคนที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวในที่นี้ที่ให้กำลังใจ มาโดยตลอด ซึ่งทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ บูรพาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สงัด ปานแสงทินกร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	7
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา	9
การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา	16
กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	54
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	54
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	72
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	79
ภาคผนวก ค หนังสือราชการ	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	86

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน	35
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์.....	40
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้าน.....	41
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดองค์กร โดยรวมและรายข้อ.....	42
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมและรายข้อ.....	43
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	44
7	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยรวมและรายข้อ	46
8	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ	47
9	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ	48
10	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	49

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ.....	50
12 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ.....	51
13 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน..	52
14 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน.....	53

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	7
2 ตัวแบบ I – P – O	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม เพื่อให้มีความสามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ดังนั้นการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และพัฒนาตนเองไปพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ ย่อมจำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ ดังที่อารุง จันทวานิช และไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2542 : 2-5) กล่าวว่าการศึกษา คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ โดยการพัฒนาความสามารถที่ติดตัวมาของมนุษย์แต่ละคนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน การศึกษาจึงเป็นเรื่องของการพัฒนาคนเป็นการสร้างทุนมนุษย์ การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเท่านั้น ดังนั้นโรงเรียนจะต้องมีมาตรฐานคุณภาพในการจัดการศึกษาเพื่อแสดงให้ผู้ปกครองและนักเรียนซึ่งเป็นผู้รับบริการมีความมั่นใจในการเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานของตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538 : 2) มาตรฐานคุณภาพโรงเรียนถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน เป็นจุดหมายปลายทางที่โรงเรียนที่ดีทั้งหลายจะต้องดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ

กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นงานที่มีขนาดใหญ่มาก มีโรงเรียนในสังกัด 431 โรงเรียน กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ 50 สำนักงานเขต (กรุงเทพมหานคร, สำนักงานการศึกษา. 2541 : 2) โดยมีสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบดูแลโรงเรียนเหล่านี้มีสภาพที่แตกต่างกัน ทั้งทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม ขนาดของโรงเรียน จำนวนนักเรียน ตลอดจนในด้านคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพมหานคร, สำนักงานการศึกษา. 2535 : คำนำ) ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีความแตกต่างกัน แต่โดยหลักการในการศึกษาในงานทางการศึกษาแล้วคุณภาพการศึกษาควรจะแตกต่างกัน

น้อยที่สุด ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงได้กำหนดโครงการประเมินมาตรฐานโรงเรียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อยกระดับมาตรฐานโรงเรียนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพทัดเทียมกัน เพื่อให้โรงเรียนยึดเกณฑ์มาตรฐานเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยมอบหมายให้หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ (กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา 2534 : 99 – 100)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งของสำนักการศึกษามิมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศก์การศึกษาแก่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการให้คำปรึกษา เสนอแนะ สนับสนุน ส่งเสริมให้การดำเนินการบริหารการศึกษาโรงเรียน เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร นโยบายด้านการศึกษาของรัฐ และนโยบายด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร (กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา 2537 : 3) นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการทดสอบ ปรับปรุงเกณฑ์และเครื่องมือประเมินมาตรฐาน ตลอดจนติดตามประเมินผลคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา 2534 : 99 – 100) ด้วยบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว หน่วยศึกษานิเทศก์จึงได้นำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมาใช้ตั้งแต่ปี 2522 - 2533 โดยมีการพัฒนามาเป็นลำดับ

ในปีการศึกษา 2540 ซึ่งเป็นช่วงของแผนพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540 – 2544) กรุงเทพมหานครได้จัดทำ “มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ได้ปรับเปลี่ยนมาจาก “คู่มือประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” คือปรับเปลี่ยนจาก 6 หมวด 44 มาตรฐาน เป็น มาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านผลผลิต (Output) มี 5 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ ด้านปัจจัยความพร้อม (Input) มี 8 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ และ ด้านกระบวนการ (Process) มี 4 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้ ซึ่งสำนักการศึกษามีหน้าที่ ดูแลด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้ประเมินมาตรฐานโรงเรียนเป็นระยะในปี 2541 สำนักการศึกษาได้สุ่มประเมินโรงเรียนในสังกัด จำนวน 100 โรงเรียน เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา 2537 และเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา 2540 เป็นองค์ประกอบของมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในมาตรฐานที่ 3 และ 4 ของมาตรฐาน ด้านปัจจัยความพร้อมตามลำดับ

การประเมินมาตรฐานโรงเรียนโดยคิดเป็นร้อยละ มีผลดังรายละเอียดกล่าวคือครูมีลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู (มาตรฐานที่ 3) พบว่าระดับดีจำนวนร้อยละ 5 ระดับพอใช้ร้อยละ 62 และระดับควรปรับปรุงแก้ไขร้อยละ 33 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้บริหารการศึกษา (มาตรฐานที่ 4) พบว่าอยู่ในระดับดีร้อยละ 10 อยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 70 และอยู่ในระดับควรแก้ไขปรับปรุงร้อยละ 20 นอกจากนี้ในการประเมินมาตรฐานครั้งนี้ได้ประเมินด้านกระบวนการ คือ การบริหารงานวิชาการ กิจกรรมนักเรียน ธุรการ การเงิน พัสดุ

บุคลากร อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ (มาตรฐานที่ 1) พบว่าอยู่ในระดับดีร้อยละ 13 ระดับพอใช้ร้อยละ 51 ระดับ ควรแก้ไข ปรับปรุงร้อยละ 36 และการประเมินมาตรฐานในเรื่องนี้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับ หลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ (มาตรฐานที่ 3) พบว่าอยู่ในระดับดีร้อยละ 7 ระดับพอใช้ร้อยละ 40 และระดับควรแก้ไขปรับปรุงร้อยละ 53 (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2541 : 16 – 23)

จากการรายงานผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน 100 โรงเรียน พบว่ามาตรฐาน การปฏิบัติงานด้านปัจจัยความพร้อม และด้านกระบวนการอยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2541 : 29 – 30) ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้จัดทำ “มาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” เพื่อเป็นการสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6 มาตรฐาน 47, 48, 49, 50 และ 51 ว่าด้วย มาตรฐานและ การประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 24 – 26) ได้จัดทำมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจและใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา แห่งชาติจำนวน 27 มาตรฐาน แต่กรุงเทพมหานครเพิ่มมาตรฐานด้านปัจจัยความพร้อม คือ ความ พร้อมของนักเรียน อีก 1 มาตรฐาน รวมเป็น 28 มาตรฐาน (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2543 : 9 – 89) มี องค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านผู้เรียน มี 12 มาตรฐาน รวม 43 ตัวบ่งชี้ ด้านปัจจัยความพร้อม มี 10 มาตรฐาน รวม 36 ตัวบ่งชี้ และด้านกระบวนการ มี 6 มาตรฐาน รวม 34 ตัวบ่งชี้ สำนักงาน ศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้นำมาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน 14 มาตรฐานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 4 มกราคม 2543 เรื่องการกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอกมาให้ โรงเรียนในสังกัดปฏิบัติ (การประกันคุณภาพโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร : 2543)

การที่กรุงเทพมหานครได้ปรับเปลี่ยนเกณฑ์ประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดทั้ง 431 โรงเรียนนำไปเป็นเกณฑ์ปฏิบัติ เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานนั้น สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขต บางขุนเทียนทั้ง 16 โรงเรียนได้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานที่กรุงเทพมหานครกำหนดทุกครั้ง แต่ผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนปี 2541 โดยสุ่มประเมิน 100 โรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนประถม ศึกษาในเขตบางขุนเทียน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดบัวผัน โรงเรียนวัดกำแพง โรงเรียนวัดแสมดำ โรงเรียนหมู่บ้านเกาะโพธิ์ และโรงเรียนวัดกก อยู่ในกลุ่มตัวอย่างด้วย พบว่า มีผลการปฏิบัติงานด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อมอยู่ในระดับต่ำ (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2541 : 41)

ซึ่งตามความเห็นของผู้วิจัยนั้น การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และกระบวนการในการบริหารจัดการเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยโดยหน้าที่นั้นเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้มาตรฐานโรงเรียนโดยตรง ซึ่งการได้ทราบถึงการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างถูกต้องจะทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อม

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการวางแผนการบริหารงาน และกำหนดมาตรการในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารองค์กร และบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ของผู้บริหารและครู ในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย จำนวน 16 โรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เลือกผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ในเขตบางขุนเทียน 16 โรงเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 46 คน และครูจำนวน 96 คน รวม 142 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพ

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครู

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

2 ด้าน

3.2.1 ด้านกระบวนการ

3.2.2 ด้านปัจจัยความพร้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ทำให้การดำเนินงานด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

2. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกรอบการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2544) เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครใช้เป็นข้อปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2 ด้าน คือ

2.1 ด้านกระบวนการ หมายถึง การบริหารจัดการ อำนาจการ เกี่ยวกับการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงาน การส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

2.1.1 การจัดองค์กร หมายถึง การบริหารจัดการ อำนาจการให้มีการจัดโครงสร้างการบริหารงาน กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการตามแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

2.1.2 ความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การดำเนินงาน ติดตามประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลงานของโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การบริหารจัดการ อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนให้ ครู อาจารย์ จัดมวลประสบการณ์ ด้วยเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ด้านปัจจัยความพร้อม หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการโรงเรียน ประถมศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจาก ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียน ท้องถิ่น สื่อการเรียนการสอนเอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

2.2.1 ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีพฤติกรรมการบริหารแบบประชาธิปไตย

2.2.2 หลักสูตร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

3. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 16 โรงเรียน อันได้แก่ 1) โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา 2) โรงเรียนวัดเลา 3) โรงเรียนวัดท่าข้าม 4) โรงเรียนวัดหัวกระบือ 5) โรงเรียนศาลเจ้า(หัวนุกุลวิทยา) 6) โรงเรียนวัดก่าแพง 7) โรงเรียนวัดสะแกงาม 8) โรงเรียนวัดบางกระบือ 9) โรงเรียนวัดแสมดำ 10) โรงเรียนวัดกก 11) โรงเรียนวัดบัวผัน 12) โรงเรียนวัดประชาบำรุง 13) โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ 14) โรงเรียนคลองห้วยทราย 15) โรงเรียนหมู่บ้านเกาะโพธิ์ 16) โรงเรียนแก้วชำทับอุบลัมภ์

4. สถานภาพ หมายถึง หน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อันได้แก่

4.1 ผู้บริหาร หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545

4.2 ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545

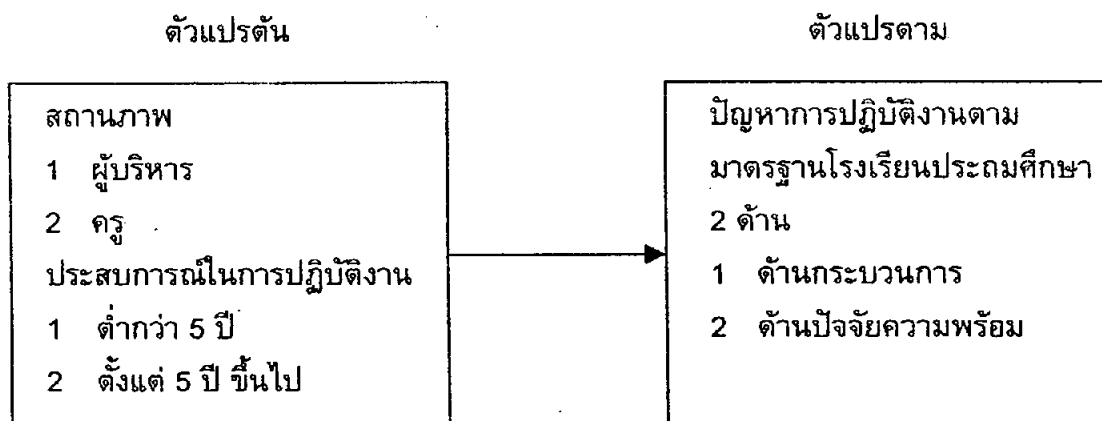
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร และครู ที่ได้รับคัดเลือกจากคณะครูภายในสายชั้น จำแนก เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

5.1 ต่ำกว่า 5 ปี

5.2 ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยกรอบมาตรฐานของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่นำมาจากกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแบบศึกษาปัญหาด้านกระบวนการอันเกี่ยวกับการจัดองค์กร ความสัมพันธ์กับชุมชน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และหลักสูตร (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2544) เพื่อเป็นการศึกษาสถานภาพของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหารจะรับนโยบาย และแนวปฏิบัติมาโดยตรงจากต้นสังกัด ในขณะที่ครูจะได้รับความรู้ความเข้าใจจากการจัดอบรม สัมมนา ของโรงเรียน และศูนย์วิชาการ จึงทำให้มีความคิดเห็นต่างกัน เช่นเดียวกับผู้ที่มีประสบการณ์ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อมแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมจะมองเห็นแนวทางในการปฏิบัติได้ชัดเจนกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ดังงานวิจัยของสมศรี หวังดี (2541 : 63 – 64) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ครูมีปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้ที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อมแตกต่างกัน

2. ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา
2. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา
4. กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งในด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นกระบวนการในการสร้างคนให้มีความรู้ สร้างคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ การจัดการศึกษามีหลายระดับ แตกต่างกันไป แต่การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐจัดให้เป็นการศึกษาภาคบังคับที่ทุกคนจะต้องเรียน หน่วยงานในระดับปฏิบัติการ ก็คือโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการตอบสนองต่อภารกิจหลักของการประถมศึกษา หากเราพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว จะพบว่าโรงเรียนประถมศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญตามที่ ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (อ้างอิงมาจาก วิเชียร ประมมภ์. 2528 : 11) ระบุไว้ 2 ประการ คือ

ประการแรก บทบาทในฐานะที่เป็นสถาบันทางการศึกษาสถาบันหนึ่งของสังคมหรือ บทบาทในฐานะที่เป็นโรงเรียนในสังคม บทบาทด้านนี้โรงเรียนประถมศึกษาจะมีหน้าที่หลักอยู่ 2 ประการ คือ

1. หน้าที่ในฐานะเป็นสถาบันทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ในการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่สมาชิกในชุมชน หน้าที่ในด้านนี้จะครอบคลุมการให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ฝึกผู้เรียนให้มีทักษะและความสามารถในการประกอบอาชีพ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

2. หน้าที่ในการสนองความต้องการทั้งในส่วนของสังคมและบุคคล ในฐานะที่เป็นสถาบันหนึ่งในสังคม โรงเรียนจะต้องพยายามช่วยแก้ปัญหาของชุมชนที่ตั้งอยู่ และปัญหาของมวลสมาชิกของชุมชน เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาในการพัฒนาอาชีพ โดยที่โรงเรียนจะเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เข้าสู่สังคมหรือชุมชนที่ตั้งนั้น

ประการที่สอง บทบาทในฐานะที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษา เป็นบทบาทที่เฉพาะเจาะจงกว่าบทบาทในประการแรก ซึ่งบทบาทในด้านนี้โรงเรียนประถมศึกษามีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้การศึกษาเบื้องต้นที่กุลบุตรกุลธิดาโดยทั่วไปพึงจะได้รับ มุ่งหมายที่จะสร้างเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการอบรมสั่งสอนขั้นมูลฐาน
 2. ให้การศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
 3. ให้การศึกษาภาคบังคับแก่พลเมืองที่อยู่ในเกณฑ์บังคับ
 4. ปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแบบแผนของทางราชการในฐานะที่เป็นสถานที่ราชการหน่วยหนึ่ง
 5. เป็นแหล่งกลางของชุมชนทั้งในทางการศึกษาและพัฒนาชุมชน
- โรงเรียนมีฐานะเป็นองค์การทางการศึกษาจากคำนิยามของคำว่า องค์การซึ่งหมายถึง คณะบุคคลที่มารวมกันแล้วแบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม และสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างงานหน้าที่นั้นให้บังเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ นิพนธ์ ศศิธร (2523 : 9) ตามความหมายนี้ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์การ 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ คณะบุคคล และระบบความสัมพันธ์ระหว่างงาน ส่วน กิตติมา ปรีดีติลล (2524 : 22 – 24) แบ่งองค์ประกอบขององค์การโดยทั่วไปไว้ 4 ประการ คือ ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ คน กระบวนการปฏิบัติงาน และสถานที่หรือทรัพยากรอื่น ๆ

องค์การทางการศึกษาหรือโรงเรียน มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับองค์การทั่ว ๆ ไป แต่แตกต่างกันในรายละเอียด ซึ่งรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบอาจจำแนกได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโรงเรียน คือ การผลิตนักเรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ มีคุณธรรม สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข
2. คนในโรงเรียน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ ภารโรง และนักเรียน
3. กระบวนการปฏิบัติงาน คือ วิธีปฏิบัติที่จะทำให้งานของโรงเรียนดำเนินไปให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. สถานที่หรือทรัพยากรอื่น ๆ ได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องพิเศษต่าง ๆ เงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

ในทางปฏิบัติที่จะทำให้องค์ประกอบขององค์การมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้กระบวนการจัดการกับคนและทรัพยากรให้ดำเนินไปเพื่อวัตถุประสงค์นั้น เป็นภาระของการบริหาร ซึ่งสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ไว้ดังนี้

1. ให้ความรู้ สร้างสื่อ ประชาสัมพันธ์ในระดับโรงเรียน และระดับศูนย์วิชาการเขต
2. ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์
3. จัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนางานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์วิชาการและโรงเรียน
5. กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบมาตรฐานโรงเรียน
6. นำผลการประเมินมาตรฐานจากศูนย์วิชาการเขตและจากการตรวจสอบมา

วิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา

7. สนับสนุนส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขอบข่ายงานหรืองานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา นั้น ได้มีนักวิชาการบริหารจำนวนมากแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะงานไว้หลายแบบด้วยกัน ส่วนใหญ่จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน จะมีผิดแปลกไปบ้างก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น วิจิตร วรุตบางกูร (2524 : 70 – 71) ได้สรุปว่างานบริหารโรงเรียนมีงานสำคัญ 6 ประการ คือ งานหลักสูตรและการสอนหรืองานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานงบประมาณและธุรการ งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

จากบทบาทและขอบข่ายของโรงเรียนประถมศึกษาที่ยกมาข้างต้น จะเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาเบื้องต้นให้เด็กมีประสบการณ์และทักษะพื้นฐาน อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงเป็นภารกิจของโรงเรียนที่จะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในสังคม และเอื้ออำนวยประโยชน์แก่เด็กให้มากที่สุด โรงเรียนใดที่สามารถปฏิบัติภารกิจทางการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจนเป็นที่ยอมรับแก่ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียน ก็อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งหากจะกล่าวถึงลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาที่ดีว่าเป็นอย่างไรนั้นได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้แนวคิดในมุมมองต่าง ๆ ดังนี้

ชาเลส และบิลเลท (Charles and Billert, 1970 : 366) กล่าวว่า ลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาในคริสต์ทศวรรษที่ 20 ควรมีลักษณะ และตั้งจุดหมายของโรงเรียนที่จะผลิตเด็กไว้ดังต่อไปนี้

1. เตรียมเด็กให้แสวงหาความรู้ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การสังเกต การทำความเข้าใจ รู้จักเปรียบเทียบและแยกแยะ วิเคราะห์ การนำไปใช้ การประเมินผล เพื่อให้เด็กได้ดัดแปลงใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นพื้นฐานที่จะให้เด็กพัฒนาทางกาย และใจ

2. ต้องให้เด็กเรียนรู้ และเข้าใจสภาพของสังคมและโลกที่เขาอยู่ในด้านการรู้จัก ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสังคมได้

3. ต้องสอนให้เด็กเป็นพลเมืองดี อยู่ในระบบประชาธิปไตยได้ด้วยการฝึกให้ ยอมรับ ความแตกต่างของบุคคล เคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักรับผิดชอบตนเอง อีกทั้งเข้าใจในกระบวนการ ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับตนเองให้เข้า และทันต่อสภาพสังคม

4. โรงเรียนต้องสร้างบรรยากาศมนุษยสัมพันธ์ขึ้นในโรงเรียน โดยการช่วยให้เด็กได้ เรียนรู้ เข้าใจ และยอมรับตนเอง ซึ่งมีผลส่งผลให้เด็กเข้าใจและยอมรับผู้อื่นด้วย เพื่อให้เขาสามารถ ดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้

5. โรงเรียนประถมศึกษาต้องฝึกให้เด็กให้อยู่ในสภาพการณ์ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ มีคุณค่า ทั้งนี้เพื่อเตรียมเด็กให้เรียนรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อว่าเมื่อเด็กออกไปประสบปัญหา ในเหตุการณ์นั้น ๆ จะสามารถแก้และขจัดปัญหาได้

6. โรงเรียนต้องฝึกเด็กให้พัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักคิดตัดสินใจด้วยตนเอง มากกว่าจะตามความคิดผู้อื่น อีกทั้งมีทัศนคติที่กว้างขวาง เข้าใจ และยอมรับสังคม

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2525 : 16 – 18) กล่าวถึงลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ถือว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. อาคารบริเวณดี เช่น มีอาคารถาวรเพียงพอ สนามและอาณาบริเวณกว้างขวาง พอจะสนองความต้องการของเด็กวัยนี้ในการที่จะเล่นเกม ทำการเกษตร และอื่น ๆ

2. สภาพแวดล้อมดี ปราศจากสิ่งรบกวน เช่น ไม่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม ตลาดสด อากาศปลอดโปร่ง ปลูกแต่งสภาพแวดล้อมชวนให้รื่นรมย์ เช่น ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้น

3. สามารถสนองความต้องการทางวิชาการของเด็กผู้เรียนตามที่คาดหมายไว้

4. สนองความต้องการด้านการแสดงออกทางกิจกรรมได้ดี เช่น การเล่นเกม การทำกิจกรรมส่วนตัว กิจกรรมเป็นกลุ่ม ตลอดจนการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ

5. ควรประกอบด้วย คณะครูที่มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาของเด็ก โดยอุทิศเวลา ให้แก่เด็กผู้เรียน และช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล

6. ควรมีการบริหารที่ดี มีครูใหญ่ที่สนใจงานวิชาการและปรับปรุงโรงเรียนอยู่เสมอ รวมทั้งการริเริ่มในการทำงาน

7. ควรจะมีความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน กล่าวคือ ร่วมมือกันช่วยเหลือเด็ก ผู้เรียนอย่างเต็มที่

8. ควรมีการจัดอุปกรณ์การสอน สื่อการสอน และแหล่งวิชาการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ และศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง

9. ควรเป็นที่อบรม และทดลองชีวิตความเป็นอยู่แบบประชาธิปไตย โดยการฝึกให้ผู้เรียนปกครองตนเอง

10. ความสามารถปลูกฝัง เจตคติ แนวความคิดในการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด แก่ผู้เรียน อันอาจส่งผลสะท้อนไปยังบ้านด้วย

11. เป็นแหล่งส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต และความปลอดภัยทั้งในด้านส่วนตัว และสังคม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ศาสนา และส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงาม

12. ความเป็นศูนย์กลางแห่งชุมชน ที่ให้บริการด้านการศึกษาแก่เยาวชน และผู้ใหญ่ รวมทั้งกระตุ้นให้ชุมชนช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ได้ด้วย

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 37 ; อ้างอิงมาจาก Jarvis. 1969 : 8 – 10) ได้ให้ขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียนว่ามี 8 ประการ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน
2. การบริหารกิจการนักเรียน
3. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
4. การบริการงานบุคลากร
5. การบริหารงานพิเศษต่าง ๆ
6. การจัดโครงสร้างหน่วยงาน
7. การดูแลอาคารสถานที่และบริเวณ
8. การบริหารธุรการและการเงิน

พนัส หันนาคินทร์ (2513 : 49 – 51) ได้จำแนกงานบริหารโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การบริหารงานด้านวิชาการ ได้แก่ งานบริหารบุคลากรการสอน การบริหารด้านหลักสูตร ตารางสอน แบบเรียน และการประเมินผลการศึกษา

2. การบริหารงานด้านบริการนักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน รวมทั้งการจัดบริการด้านอื่น ๆ เช่น บริการสุขภาพอนามัย บริการอาหารกลางวัน เป็นต้น

3. การบริหารงานธุรการ กล่าวถึง งานธุรการด้านต่าง ๆ เช่น งานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุครุภัณฑ์ งานดูแลรักษาอาคารสถานที่ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 6) ได้แบ่งงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเป็น 6 งาน คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน

4. งานธุรการ การเงิน และพัสดุ
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จะเห็นได้ว่า แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของโรงเรียนประถมศึกษาที่ตึ้นนั้น อาจมีความแตกต่างกันในด้านรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวการพิจารณาและจุดมุ่งหมายว่าจะเน้นด้านใด แต่โดยภาพรวมแล้วแต่ละแนวความคิดมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาตัวเด็กให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไปในอนาคต และการจำแนกขอบข่ายงานในโรงเรียนของนักวิชาการส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็เพียงในส่วนรายละเอียด แต่โดยสาระสำคัญพอจะสรุปได้ว่าขอบข่ายงานในโรงเรียนประถมศึกษาแบ่งออกได้เป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงิน และพัสดุ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และงานความสัมพันธ์กับชุมชน

2. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจาก 2 องค์การ คือ เทศบาลนครหลวง และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งองค์การทั้งสองได้ถือกำเนิดเป็นการยุบรวมกัน และรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 และองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งสอง รับโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2509 (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2541 : 1-2)

ปัจจุบันการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับ และหลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 การจัดในรูปศูนย์เลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักพัฒนาชุมชน ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการ และสำนักอนามัย ซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน และให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก

1.2 การจัดการศึกษาในระดับอนุบาล 1 และ 2 อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักการศึกษา และสำนักงานเขต ซึ่งเปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา และสำนักงานเขต มีโรงเรียนจำนวน 431 โรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ 50 สำนักงานเขต

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 54 โรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา และสำนักงานเขต

4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการแพทย์

5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพ กรุงเทพมหานคร และจัดให้กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

การแบ่งกลุ่มเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้จัดแบ่งตามสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ แต่ละสำนักงานเขต โดยเรียกว่ากลุ่มสำนักงานเขต ซึ่งในแต่ละกลุ่มสำนักงานเขต มีโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก การแบ่งกลุ่ม พัฒนาศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มรัตนโกสินทร์	มีโรงเรียนจำนวน	53	โรงเรียน
2. กลุ่มบูรพา	มีโรงเรียนจำนวน	59	โรงเรียน
3. กลุ่มศรีนครินทร์	มีโรงเรียนจำนวน	118	โรงเรียน
4. กลุ่มเจ้าพระยา	มีโรงเรียนจำนวน	43	โรงเรียน
5. กลุ่มธนบุรีเหนือ	มีโรงเรียนจำนวน	73	โรงเรียน
6. กลุ่มธนบุรีใต้	มีโรงเรียนจำนวน	85	โรงเรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กรุงเทพมหานครได้จัดการศึกษาหลายระดับ และหลายรูปแบบ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 โรงเรียน เท่านั้น

สำนักงานเขตบางขุนเทียนเป็นเขตหนึ่งใน 50 เขตของกรุงเทพมหานคร สภาพทั่วไปของเขตบางขุนเทียน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีเนื้อที่ 155 ตารางกิโลเมตร เป็นเขตเดียวที่มีพื้นที่ติดทะเล คืออ่าวไทย มีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร มีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 16 โรงเรียน (เป็นส่วนหนึ่งของ 431 โรงเรียน) แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ขนาดกลาง 4 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน ตั้งกระจายอยู่ใน 2 แขวง คือ แขวงท่าข้าม 7 โรงเรียน แขวงแสมดำ 9 โรงเรียน แบ่งเป็นกลุ่มโรงเรียน 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดเลา 2) โรงเรียนวัดท่าข้าม 3) โรงเรียนวัดหัวกระบือ 4) โรงเรียนแก้วชำทาบอุปถัมภ์ 5) โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ 6) โรงเรียนวัดประชาบำรุง กลุ่มที่ 2 ได้แก่ 1) โรงเรียนศาลเจ้า- (ห้าวบุญลือวิทยา) 2) โรงเรียนวัดกำแพง 3) โรงเรียนคลองห้วยทราย 4) โรงเรียนวัดบัวผัน

5) โรงเรียนวัดกกก กลุ่มที่ 3 ได้แก่ 1) โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา 2) โรงเรียนวัดบางกระดี 3) โรงเรียนวัดเสม็ดดำ 4) โรงเรียนหมู่บ้านเกาะโพธิ์ 5) โรงเรียนวัดสะแกงาม (สำนักงาน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร : 2544) ผู้ปกครองนักเรียนประกอบอาชีพหลากหลาย เช่นรับราชการ, รับจ้าง, ค้าขาย, ทำการเกษตร ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น สภาพความเป็นอยู่ ของนักเรียนจึงแตกต่างกัน แต่ทางโรงเรียนต้องดำเนินการ จัดการศึกษาพัฒนานักเรียนให้มี คุณภาพเท่าเทียมกันถึงแม้ความพร้อมของนักเรียน จะไม่เท่ากันก็ตาม

3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งประเด็นสำคัญ ออกเป็น 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของคุณภาพการศึกษา
2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. การประเมินคุณภาพการศึกษา
4. องค์ประกอบของการประเมินคุณภาพการศึกษา
5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐานและ

การประกันคุณภาพการศึกษา

1. ความหมายของคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531 : 7) ได้ให้ความหมายของคุณภาพว่า หมายถึง มาตรฐาน (Standard) ซึ่งเป็นความหมายที่กว้าง สิ่งที่นักวิชาการน่าจะทำความเข้าใจให้ตรงกันเสียก่อน ก็คือ มาตรฐานหรือคุณภาพนี้ขึ้นอยู่กับกำหนัดของแต่ละสังคม คุณภาพจึงเป็นคุณภาพในบริบททางสังคมหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจไม่เหมือนกับในสังคมอื่น

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี (2536 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Holmes. 1973 : 2) ให้ความหมายคุณภาพการศึกษา คือ ความสอดคล้องของผลผลิตทางการศึกษาตรงกับความต้องการของสังคม

กรมสามัญศึกษา (2537 : 5) ได้ระบุความหมายของคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ ในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับตนเองและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม รู้จักอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพกายและจิตดี มีความเคารพ และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ในเรื่องเดียวกันนี้ กรมวิชาการ (2538 : 2) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพ การศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตร

อันเป็นผลมาจากการที่หน่วยงานทุกระดับ ทุกฝ่าย ทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชน จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดของหลายๆคนที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าคุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากระบบการศึกษามีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้อง กับความต้องการของรัฐ เหมาะสมกับสภาพสังคม และเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

2. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กรมวิชาการ (2538 : 6 – 11) ได้ระบุถึงแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้หลายแนวทาง ดังนี้

1. แนวคิดยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นเลิศ มีหลักการที่สำคัญ คือการตั้ง จุดมุ่งหมายที่ท้าทาย แล้วดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) คิดให้เห็นภาพการดำเนินงานโดยตลอด
- (2) ลงมือปฏิบัติอย่างมุ่งมั่น โดยศึกษาข้อบกพร่องของนักเรียน แสวงหา นวัตกรรม แล้วใช้นวัตกรรมนั้นแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้น

2. แนวคิดกระบวนการพัฒนา ต้องทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างผู้ปฏิบัติและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการพัฒนาเชิงระบบ ได้แก่

- (1) สร้างความตระหนักว่าต้องมีการพัฒนา
- (2) วิเคราะห์หาจุดที่จะพัฒนา
- (3) แสวงหาวิธีใหม่ ๆ ในการพัฒนา
- (4) ลงมือปฏิบัติกิจกรรมในการพัฒนา
- (5) ตรวจสอบผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน
- (6) สร้างความภาคภูมิใจในผลงานที่ได้พัฒนา

3. แนวคิดระบบของงาน กล่าวคือ ในการดำเนินงานถ้าต้องการให้บรรลุผล ก็ต้องทำงานให้เป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ด้านปัจจัยความพร้อม กระบวนการ และ ผลผลิต ในการจัดการศึกษา มีระบบที่สำคัญ 2 ระบบ คือ ระบบโรงเรียน และระบบชุมชน ซึ่งโรงเรียน และชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การที่ชุมชนจะประสบความสำเร็จได้มากน้อย เพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับ การปรับระบบโรงเรียน หรือกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นสำคัญ

4. แนวคิดข้อมูล ข้อเสนอเกี่ยวกับการพัฒนา ในการศึกษา นั้นข้อมูล ข้อเสนอเป็น องค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ โดยผู้บริหารระดับสูงและนักวางแผนต้องใช้สารสนเทศในกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ ขององค์กร การวางแผนระยะยาว ผู้บริหารระดับกลาง ใช้สารสนเทศในการควบคุมการใช้

ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ส่วนผู้บริหารระดับปฏิบัติใช้สารสนเทศในการควบคุมการปฏิบัติงานในแต่ละช่วงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สจัต อุทรานันท์ (2530 : 233 – 236) ได้กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนา คุณภาพ การศึกษามี 3 ประการ คือ การพัฒนาปัจจัยในการจัดการศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการ ศึกษา และการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตจากการจัดการศึกษา ซึ่งถ้าหากส่วนหนึ่ง ส่วนใดบกพร่องประสานกันไม่สนิทก็จะมีผลให้ส่วนอื่น ๆ ได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย อัน จะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวมต้องตกต่ำผิดเป้าหมายไป ถึงแม้ว่า กระบวนการสำคัญ ที่มีต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรงก็คือกระบวนการเรียนการสอน แต่การเรียนการสอนของนักเรียน และครูก็ยังจำเป็นต้องอาศัยการบริหารมาช่วยเหลืออำนวยความสะดวก

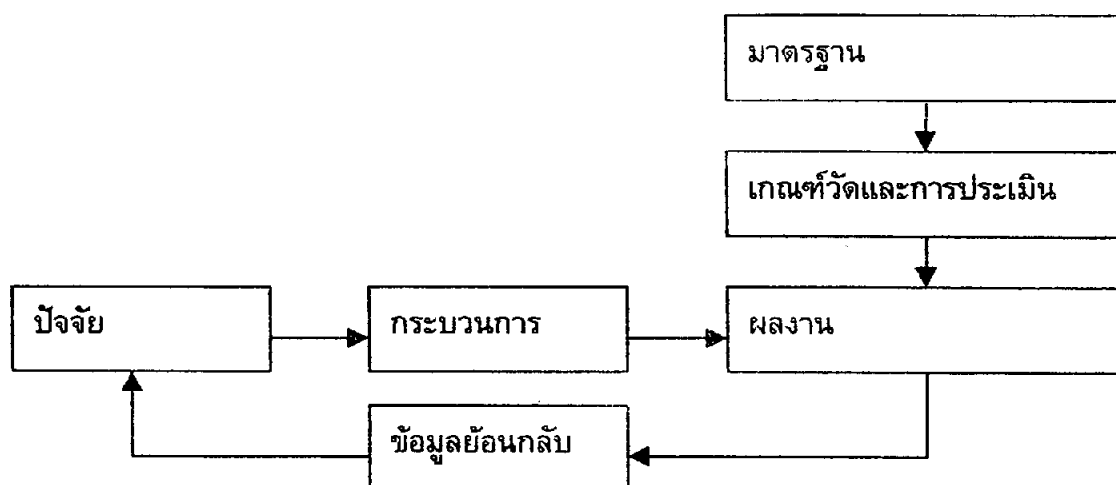
แก่ครูในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนิเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนของครู อีกทางหนึ่งด้วย

ลีปพนธ์ เกตุทัต และคนอื่น ๆ (2540 : 208) ได้ให้ข้อเสนอเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาทุกระดับจะต้องมีกลไกควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนที่ดี นับตั้งแต่คุณภาพการสอนของครู คุณภาพของห้องสมุด คุณภาพของการบริการต่าง ๆ ที่จัดให้ นักเรียน หรือนักศึกษา โดยกลไกดังกล่าวต้องเป็นกลไกที่ชัดเจน ตรวจสอบได้
2. หน่วยงาน และสังคมภายนอกต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และดูแล คุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต
3. ต้องมีการนำข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไปประกอบการพิจารณาจัดสรร งบประมาณให้สถาบัน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ และความชอบธรรมในการนำเงินประชาชน มาใช้ในการศึกษา
4. สื่อมวลชนต้อง “เล่น” ข่าวการศึกษาในด้านคุณภาพมากขึ้น เพื่อสร้าง ความตระหนักแก่ประชาชน และกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาสนใจ เรื่องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างจริงจัง
5. การให้หน่วยงานที่เป็นกลางทำการประเมินคุณภาพ และจัดอันดับ สถาบันการศึกษา (Ranking) เช่น ที่มีการจัดในหลายประเทศ และใช้ประโยชน์จากข้อมูล การประเมินนี้ เพื่อผลักดันสถาบันการศึกษาด้านคุณภาพต่อไป

เทพา สำเร็จ (2531 : 25 – 26) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพ การประถมศึกษาว่า สิ่งสำคัญที่จะต้องเน้นคือกระบวนการเรียนการสอนโดยการปฏิบัติจริง ส่วนกระบวนการบริหารและกระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญในการเกื้อหนุนการเรียน การสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 140 – 141) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารการศึกษา ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงเป็นงานสำคัญที่จะต้องดำเนินการอยู่เสมอ และจะต้องทำอย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่อง โดยมีการตรวจวัดระดับคุณภาพการศึกษาอยู่เป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เพื่อกันหาปัญหาและกำหนดทิศทางการพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางการศึกษา ดังตัวแบบ I – P – O Model ในภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบ 2 ตัวแบบ I – P – O

ที่มา : อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ ภิงคารวัฒน์, 2528 : 141

จากตัวแบบดังกล่าวเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาระงานของโรงเรียน ผลงานของโรงเรียนก็คือ ตัวเด็กซึ่งเป็นผลผลิตจากระบวนการทางการศึกษาของโรงเรียนโดยมีหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร เป็นแม่บทกำกับกระบวนการทำงาน ถ้าตัวเด็กซึ่งเป็นผลผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน ก็หมายความว่า คุณภาพของเด็กบรรลุตามระดับที่ต่ำสุดที่สามารถยอมรับได้ว่า “ใช้ได้แล้ว” ถ้าปรากฏว่าต่ำกว่ามาตรฐานก็หมายความว่า ประสบความล้มเหลว แต่ถ้าปรากฏว่าอยู่ในระดับที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้มากเท่าใด ก็แสดงว่าคุณภาพสูงมากเท่านั้น ดังนั้นประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่การกำหนดระดับมาตรฐาน (Standard) ว่าขนาดไหน ระดับใดจึงจะเป็นที่ยอมรับ และจะใช้สิ่งใดเป็นเกณฑ์ (Criteria) ในการวัดผลและประเมินผลงานของระบบว่าบรรลุระดับมาตรฐานแล้วหรือยัง ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความสำเร็จและความล้มเหลวในการทำงาน ตลอดจนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อช่วยให้สามารถค้นหาย้อนกลับไปสู่แหล่งที่เป็นปัญหา

ซึ่งทำให้ผลงานไม่ดีไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือระดับความคาดหวังที่ได้ตั้งไว้ อันจะนำไปสู่การค้นหาวิธีการในการ แก้ไขปรับปรุงพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า แนวคิดดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกัน คือ ในการพิจารณาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา สิ่งที่จะบอกได้ว่าการจัดการศึกษามีคุณภาพหรือไม่นั้น หากพิจารณาในภาพรวมที่เป็นระบบ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของปัจจัยด้านกระบวนการ และผลผลิตเป็นสำคัญ นอกจากนี้สิ่งที่ควรคำนึงถึงด้วยก็คือ สภาพปัจจุบันและปัญหาซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา และหากเราจะมองลึกลงไปถึงระดับคุณภาพการศึกษาว่า ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น เครื่องมือสำคัญก็คือ การกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพ นั่นคือจะต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษานั้นเอง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมิน พบว่า มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษาไว้ ดังนี้

ยังและคณะ (กรมวิชาการ. 2538 : 9 – 10 ; อ้างอิงมาจาก Young and Others. 1983) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษายู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ
2. การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างวินัยในตนเอง หรือการควบคุมภายในนั่นเอง ซึ่งในระยะยาวย่อมมีประสิทธิภาพมากกว่าการควบคุมจากภายนอก เพราะเกิดจากความเต็มใจและมองเห็นคุณค่า
3. การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการของการประเมินทั้งโดยตนเองและโดยกลุ่ม (Peer) ที่เป็นสมาชิกองค์กรเดียว จะมีการกำหนดลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา มีการรวบรวมข้อมูลและประมวลผล และมีการสังเคราะห์ข้อมูลเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ
4. การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เน้นการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งยากต่อการให้คำนิยามและไม่มียอดประกอบที่ง่ายต่อการแยกแยะเหมือนองค์การทางธุรกิจหรืออุตสาหกรรม จึงขึ้นอยู่กับสมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันสร้างสรรค์และตกลงร่วมกัน พร้อมทั้งปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ความเป็นพลวัตรของคุณภาพการจัดการศึกษาจะขึ้นอยู่กับแรงผลักดันทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยมีข้อมูลติดตามตัว หากรัฐตัดสินใจที่จะนำรูปแบบของการประเมินดังกล่าวมาใช้ก็ควรคำนึงถึงธรรมชาติข้อนี้ให้มาก
5. การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการอันซับซ้อนของบุคคลที่จะใช้วิจารณ์งานทั้งส่วนตนและคณะในการวินิจฉัยสภาพทางวิชาการหรือวิชาชีพ

ของสถานศึกษา ในกรณีนี้ย่อมสามารถจัดความผิดพลาดจนกระทั่ง ๑ และข้อวินิจฉัยที่สรุปสร้างได้ เป็นอันมาก และได้ยึดติดตามมาตรฐานขั้นต่ำอยู่ตลอดเวลา แต่กลับเน้นเป้าหมายที่เหมาะสม โดยยึดหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา หรือหลักสูตรเป็นหลักภายใต้กรอบทฤษฎี การศึกษาที่เหมาะสมกับระดับการศึกษานั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา หรืออุดมศึกษา

6. การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลัก 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการประเมินตนเอง และขั้นตอนการประเมินโดยสมาชิกอื่น ๆ ของกลุ่ม (Peer Evaluation) ในรูปของคณะกรรมการเยี่ยมโรงเรียน โดยเฉพาะขั้นตอนที่สองนี้ถือว่าเป็นการวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่จะขาดเสียมิได้ เพราะจะเป็นผู้ตรวจสอบยืนยัน (Validate) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินตนเองในรอบแรก หากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ถือว่ายังมีข้อ การดำเนินการที่สมบูรณ์

กรมวิชาการ (2538 : 5 - 7) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการประเมิน เพื่อการพัฒนาโรงเรียน (Evaluation for School Development) และการควบคุมตนเอง (Self - Regulation) นอกจากนี้ ยังมีแนวความคิดอีก 2 ประการ ที่เป็นองค์ประกอบผลักดันให้มีการประเมินมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การพัฒนาทางด้านวิชาชีพ (Professional Development) และการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) ซึ่งแนวคิดทั้งสี่ประการข้างต้น มีรายละเอียดดังนี้

แนวความคิดที่ 1 การประเมินเพื่อพัฒนาโรงเรียน ในการประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียนนั้นจะกำหนดให้มีองค์ประกอบในการประเมิน เช่น ความเป็นผู้นำในด้านหลักสูตร บรรยากาศของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน ระบบการประเมินผล การเรียนการสอนของครู และนักเรียน การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของผู้ปกครอง เป็นต้น องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้โรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถูกทาง

แนวความคิดที่ 2 การประเมินเพื่อควบคุมตนเอง การประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของจรรยาบรรณของโรงเรียน ในการให้ความมั่นใจ แก่สังคมว่า การให้บริการการศึกษานั้นมีคุณภาพ เป็นกระบวนการที่โรงเรียนแต่ละระดับแต่ละประเภท ร่วมมือกันในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ดำเนินการประเมิน และลงมือปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา พร้อมทั้งแสดงให้เห็นประชาชนประจักษ์แจ้งในคุณภาพ ดังกล่าว

การควบคุมตนเอง เป็นกระบวนการที่ปรากฏในทุก ๆ สาขาอาชีพที่พัฒนาถึงระดับวิชาชีพ (Profession) ประกอบด้วยกลไกต่าง ๆ ที่สถาบันวิชาชีพนั้นนำมาใช้ร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย คำจำกัดความ (Terminology) ขั้นตอนการดำเนินงาน (Procedures) และ

มาตรฐาน (Standard) สำหรับวิชาชีพนั้น ๆ สถาบันหรือองค์กรของสถาบันดังกล่าวจะเริ่มด้วยการวางนโยบายร่วมกันแล้วกำหนดมาตรฐานที่เหมาะสม และสร้างขั้นตอนการปฏิบัติสำหรับใช้ในการกำกับ ควบคุม และประเมิน (Monitoring and Evaluating Procedures) ในการควบคุมการดำเนินงานของสถาบันที่เป็นสมาชิก

แนวความคิดที่ 3 การประเมินเพื่อพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาองค์ความรู้อย่างรวดเร็ว (Knowledge Explosion) ประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้เกิดสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ขึ้นอย่างมากมายและเกิดองค์กรพิทักษ์ สาขาวิชาชีพเหล่านั้นขึ้น แนวโน้มของการประเมินเพื่อพัฒนาวิชาชีพจะผูกติดกับพัฒนาการของวิชาชีพนั้น ๆ ซึ่งแต่เดิมมีเพียง วิชาชีพสาขาการแพทย์ และกฎหมาย ต่อมาได้แพร่หลายไปยังสาขาอาชีพอื่น ๆ เช่น สถาปัตยกรรม วิศวกรรม บรรณารักษศาสตร์ ดนตรี การพยาบาล และครุศาสตร์ เป็นต้น องค์กรที่ทำหน้าที่ประเมินจะเน้นในเรื่องหลักสูตรสาขาวิชาและสถาบันที่จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาเป็นหลัก โดยที่องค์กรนั้นเป็นผู้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานขึ้นและสถาบันที่เป็นผู้จัดการเรียนการสอนหรือผลิตนักวิชาชีพจะเป็นผู้นำเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวไปใช้ในการประเมินตนเอง เพื่อขอให้มีการรับรองวิทยฐานะ

แนวความคิดที่ 4 การประเมินเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ระบบการศึกษาจะต้องชี้ชัดในเรื่องมาตรฐานการศึกษา บทบาทในการรับใช้สังคมและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากบริการการศึกษาว่ามีได้มีประสิทธิภาพทดค่าอย่างี่สงสัยกัน ระบบการศึกษาจะต้องพิสูจน์ตัวเองว่ายังเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปสังคม และจะต้องหาทางยืนยันว่าการศึกษาเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีแบบแผนและหลักการมิใช่การลองผิดลองถูก

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2538 : 12) ได้กำหนดกระบวนการในการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา
2. พัฒนาเครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐาน
3. กำหนดเกณฑ์คุณภาพการศึกษา
4. กำหนดแผนการประเมิน
5. ทำการประเมินตามช่วงเวลาที่กำหนด
6. นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าการประเมินเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุผลดียิ่งขึ้น การประเมินที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มาตรฐาน และวิธีการประเมินที่ชัดเจน จะให้ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการติดตาม กำกับ ดูแลการดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

และมีประสิทธิผล นอกจากนี้ผลจากการประเมินยังเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานที่สูงขึ้น

4. องค์ประกอบการประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานอย่างมีระบบ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติมาประเมินผล ผลการประเมินจะเป็นข้อมูลสำหรับนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนางานต่อไป ในการประเมินสิ่งใดก็ตามเราจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของสิ่งนั้น ๆ เพื่อให้การประเมินมีความครอบคลุม สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันการประเมินผลมีความสำคัญมาก เพราะเป็นตัวชี้ให้ทราบถึงสถานการณ์ของระบบการศึกษา องค์ประกอบของ การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีผู้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2531 : 40) มีความเห็นว่า ระบบการประเมินจะสมบูรณ์ต้องประกอบด้วยรายละเอียดที่ครอบคลุมส่วนประกอบทั้งหมดของระบบ ได้แก่ เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดแหล่งและชนิดของข้อมูล และน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2537 : 92) กล่าวว่า ในระบบการศึกษามีปัจจัยและตัวแปร (Factors and Variables) ที่จะต้องวัดและประเมินผลมาก ยากที่จะกล่าวสรุป อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาในด้านการจัดการเรียนการสอน ก็พอจะสรุปสิ่งซึ่งจะต้องมีการวัดและประเมินผลในแผนของการศึกษาเช่นปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตร
 2. สถานภาพของผู้สอน
 3. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
 4. ขบวนการจัดการเรียนการสอน
 5. การบริหารของสถาบันการศึกษา
 6. สภาวะแวดล้อม สังคม ตลอดจนชุมชนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ฯลฯ
- กรมวิชาการ (2538 : 10) ได้ระบุองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้
- องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัจจัยความพร้อม ได้แก่ ความพร้อมของผู้เรียน ครู

ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ผู้ปกครอง ชุมชน และกฎระเบียบคำสั่งแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารการจัดการทาง วิชาการ การบริหารงาน บุคลากร การเงิน พัสดุครุภัณฑ์ องค์การ บุคลากร อาคารสถานที่ กิจกรรม นักเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการติดตามกำกับ ดูแล และประเมินผล

องค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามที่หลักสูตรและสังคมคาดหวังในด้านองค์ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย เทคโนโลยี รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่น เป็นประชาธิปไตยในระบอบ พระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความเป็นไทย และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ฉัตรนภา พรหมมา (2528 : 77 – 78) กล่าวว่า ในการประเมินโปรแกรมใด ๆ ขั้นตอนแรกจะต้องมีการประชุมมาตรฐานหรือเกณฑ์ของแบบแผน (Design Criteria) ซึ่งจะครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) และ ผลผลิต (Output) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่

1.1 เกณฑ์ตัวแปรเบื้องต้นเกี่ยวกับนักเรียนและคณะทำงาน เป็นต้น

1.2 เกณฑ์สิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินโปรแกรม ซึ่งมีดังที่ตลอดโปรแกรม เช่น เงื่อนไขเกี่ยวกับนักเรียน ความเหมาะสมของคณะทำงาน การสนับสนุนด้านการบริหารสื่อการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

2. กระบวนการ เป็นเกณฑ์สำหรับตัวแปรด้านการปฏิบัติ เช่น กระบวนการสอน กระบวนการบริหาร เป็นต้น

3. ผลผลิต เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายของโปรแกรม เช่น เกณฑ์ ผลผลิตเกี่ยวกับ นักเรียน และผลงานของคณะทำงาน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า ในการประเมินคุณภาพการศึกษานั้น สิ่งที่สำคัญคือ จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการประเมิน ซึ่งเกณฑ์หรือมาตรฐานนั้นควรมีองค์ประกอบ ครอบคลุมการดำเนินงานของการศึกษาทั้งหมดของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบ ด้านปัจจัยป้อนเข้า องค์ประกอบด้านกระบวนการดำเนินงาน และองค์ประกอบด้านผลผลิต

5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐาน และ การประกันคุณภาพการศึกษา

รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 โดยมีความที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ซึ่งอยู่ในหมวดที่ 6 มาตราที่ 47 – 51 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 24 – 26)

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกัน คุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

จะเห็นว่ารัฐบาลเห็นความสำคัญของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และให้มีหน่วยงานอิสระดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายนอกตามระยะเวลาที่กำหนดให้

4. กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายทั้งในส่วนกลางและระดับท้องถิ่น ได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีสาระที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการ รวมทั้งแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีแล้วในการประชุมเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 จำนวน 27 มาตรฐาน แต่เนื่องจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นของใหม่สำหรับวงการศึกษานี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดการดำเนินงานเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นการนำมาตรฐานจำนวน 14 มาตรฐาน ไปใช้ประเมินคุณภาพภายนอกในระดับแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงที่ 2 จะนำมาตรฐานทั้ง 27 มาตรฐานไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป สำหรับมาตรฐานการศึกษาที่ใช้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวน 14 มาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) : 2544)

ในที่นี้ผู้วิจัยศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้จัดทำตามแนวทางของมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ด้าน คือ

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดองค์กร / โครงสร้างการบริหารงานชัดเจน
2. มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญโรงเรียน แผนการดำเนินงานของสถานศึกษาและตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. มีการปฏิบัติตามแผน
4. ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม
5. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง
6. มีระบบข้อมูล สารสนเทศครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการและทันต่อ

การใช้งาน

7. มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน
8. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนใน
การพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา
2. มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเห็น
ความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน

3. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
4. ผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติและสนอง
ความต้องการของผู้เรียน
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์
คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
3. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้
แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ใน
การจัดการเรียนการสอน
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน
6. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพ
อย่างครบถ้วน ทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบ
ต่อกลุ่มร่วมกัน
8. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
9. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตน และมีความกระตือรือร้นใน
การไปเรียน

มาตรฐานด้านปัจจัยความพร้อม

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ
ตัวบ่งชี้

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 25 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียน
การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

1. มีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมาย
การศึกษา และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

2. มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

จากมาตรฐานทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 13
สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุ
เป้าหมายการศึกษา มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ ความร่วมมือกับชุมชน
ในการพัฒนาการศึกษา มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดย
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านปัจจัยความพร้อม 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะ
ผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 25 มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียน
และท้องถิ่น มีสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่ามาตรฐานทั้ง 2 ด้าน
เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารโดยตรง ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จึงได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ว่ามีปัญหามากน้อยเพียงใดในการปฏิบัติงานนั้น
จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์มาตรฐาน และการประเมินมาตรฐานของโรงเรียน
พอสรุปได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

สุวิมล ว่องวานิช (2543) ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายใน
ของสถานศึกษา ซึ่งมีโรงเรียนนำร่องทั่วประเทศ 31 โรงเรียน โดยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

การประเมินผลภายในเป็นกลไกการตรวจสอบการดำเนินการของสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนโดยปล่อยให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการที่จะคิดค้นระบบการประเมินภายในของตนเอง หน่วยงานต้นสังกัดไม่ควรออกแบบระบบการประเมินผลภายใน และสั่งการให้สถานศึกษาปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อน และรู้สึกกังวลกับการถูกตรวจสอบ และเป็นการสร้างความเข้าใจใหม่ให้สถานศึกษาทำการประเมินตนเอง เพื่อตนเอง ได้รู้ตนเอง และแก้ไขตนเอง ไม่ใช่ทำการประเมินเพื่อสนองผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาต้องมีการวางระบบการประเมินที่มีฐานการทำงานจากโรงเรียน (school – based evaluation) และเป็นระบบที่ยึดติดกับการทำงานปกติ (built - in evaluation) และต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอนของการประเมิน

สมศรี หวังดี (2541 : 63-64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านบริหารอาคารสถานที่ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารธุรการและการเงิน ด้านประสิทธิผลของโรงเรียนด้านปรัชญาและนโยบาย และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

อำนาจ อยู่คำ (2538 : 124-129) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 46.64 โรงเรียนส่วนมากจะผ่านเกณฑ์งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน งานธุรการและการเงิน และงานด้านกิจการนักเรียน แต่มีโรงเรียนจำนวนประมาณ 66.79% ที่ผ่านเกณฑ์งานด้านวิชาการ ปัญหาสำคัญของโรงเรียนเหล่านี้ คือ การขาดแคลนงบประมาณ ส่วนปัญหาด้านการบริหารบุคคล และงานวัสดุจะมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ชาญณรงค์ พลเยี่ยม (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานตามแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในเขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมทุกองค์ประกอบมีปัญหายุ่งในระดับน้อย และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน เมื่อพิจารณาตามระดับชั้นที่เปิดสอนระดับอนุบาลประถมศึกษา มัธยมศึกษา รวมทุกองค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน และพบว่าการบริหารงานสัมพันธ์กับชุมชน และการบริหารงานธุรการและการเงิน มีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่ามีปัญหาในการบริหารบุคลากรมีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง

อาวุธ เคนแสนโคตร (2544) ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้าราชการครูโดยส่วนรวม และจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาชั้นตอนการศึกษา และการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับดี

2. ผู้บริหารเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ดีกว่าครูอาจารย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานดังกล่าวโดยภาพรวมและเป็นรายชั้นตอน 4 ชั้นตอน (ยกเว้นขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมการ และขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา) ดีกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานดังกล่าวดีกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ บุคลากรไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดมาตรฐานรวมของโรงเรียนไม่ชัดเจน โรงเรียนไม่กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม ไม่มีการประชุมเพื่อทบทวน พัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน และบุคลากรขาดขวัญกำลังใจไม่กระตือรือร้นในการทำงาน

ประวิทย์ เวียงเงิน (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 ระดับประถมศึกษาโดยรวมทุกมาตรฐานมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาแต่ละมาตรฐานพบว่า แต่ละมาตรฐานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางไปหาน้อย จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 3 ขนาดมีปัญหที่ต้องแก้ไขสอดคล้องกับระดับปานกลางในมาตรฐานที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับนักเรียน และท้องถิ่น มาตรฐานที่ 3 การจัดแหล่งความรู้และสิ่งสนับสนุนอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มาตรฐานที่ 4 การจัดนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 8 การมีบุคลากร

เพียงพอ โดยจัดให้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม และมาตรฐานที่ 11 การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

ปรัชญา วุฒิอาภรณ์ (2527 : 118 – 259) ได้ทำการสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับสภาพท้องถิ่นในเขตการศึกษา 8 ชั้น 1 ชุด แล้วนำไปสร้างเป็นแบบเกณฑ์การประเมินโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับสภาพท้องถิ่นในเขตการศึกษา 8 ได้ 155 ข้อกระทง ใน 5 หมวด คือ หมวดที่ 1 การจัดการเรียนการสอน 27 ข้อกระทง หมวดที่ 2 บริการ และการจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการและประสบการณ์นักเรียน 30 ข้อกระทง หมวดที่ 3 การบริหารโรงเรียน 40 ข้อกระทง หมวดที่ 4 การสอนอาชีพในท้องถิ่น 38 ข้อกระทง หมวดที่ 5 ความสัมพันธ์กับชุมชน 20 ข้อกระทง

อมรรัตน์ โพธิ์ปัสสา (2541) ได้ศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาของกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาบุคลากรครูชั้นสร้างความตระหนัก ผู้บริหารและคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรครู โดยการประชุมชี้แจง ระดมความคิดวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ปัญหา กำหนดแนวปฏิบัติ มีการจัดพาไปทัศนศึกษาดูงาน เพื่อให้เกิดความตระหนัก ขึ้นสร้างครูแกนนำ บุคลากรครูสมัครใจเป็นครูแกนนำเข้ารับการอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการในชั้นการจัดบรรยากาศสนับสนุน ฝ่ายบริหารส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ และจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการไว้เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศ และอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมงานพัฒนา ปัญหาที่พบในการพัฒนาบุคลากรครู คือข้อจำกัดเรื่องเวลาเนื้อหา และกิจกรรมมีมากเกินไป บุคลากรครูมีคาบการสอนตามปกติมากเกินไปเกณฑ์กำหนดการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และผลของการพัฒนาปรากฏล่าช้า เพราะเป็นโครงการระยะยาว โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการให้สมัครเป็นครูแกนนำ กำหนดเวลา รูปแบบ และแนวปฏิบัติที่เหมาะสม ฝ่ายบริหารกำกับดูแล ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณ และหาแหล่งสนับสนุนจากชุมชนเพิ่มขึ้น มีการนำผลงานเผยแพร่

การจัดการนิเทศภายใน ในชั้นสร้างความตระหนัก เน้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการจัดการนิเทศภายใน จัดไปทัศนศึกษาดูงานขึ้นสร้างครูแกนนำโรงเรียนบ้านไผ่ได้จัดอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการแก่ครูแกนนำ เพื่อเป็นวิทยากรหลักในการนิเทศผู้อื่นในทุกหมวดวิชา จัดสร้างเครื่องมือการนิเทศ จัดเวลา และกิจกรรมที่เหมาะสม ปัญหาที่พบ คือ ครูแกนนำบางคนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ปัญหาด้านการจัดเวลา และการกำกับดูแล ติดตามประเมินผล โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการเพิ่มทักษะความชำนาญ การแก่ครูแกนนำ โดยการอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผล และเสนอแนะจากศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัด และประจำเขตการศึกษา หรือจากหน่วยงานอื่นอย่างเหมาะสม

การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ในขั้นสร้างความตระหนัก กำหนดนโยบาย พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทำความเข้าใจโครงสร้าง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการประชุมชี้แจงรับทราบแนวทางการปฏิบัติ จัดพาไปทัศนศึกษาดูงาน ในขั้นสร้างครูแกนนำโรงเรียน รับสมัครครูแกนนำ จัดอบรม สัมมนา และประชุมเชิงปฏิบัติการ ในขั้นการจัดบรรยากาศสนับสนุนฝ่ายบริหาร และศูนย์พัฒนางานวิชาการมีหน้าที่กำกับดูแลติดตาม และประเมินผล จัดสรรงบประมาณอย่างพอเพียง ปัญหาที่พบ คือ มีบุคลากรครูบางส่วนไม่มีความพร้อม เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลา และงบประมาณ ตลอดทั้งกิจกรรมเนื้อหาในการอบรม สัมมนามีมากเกินไป โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการจัดหาแหล่งสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น จัดกิจกรรมตามสภาพความต้องการ และความจำเป็นก่อนหลังในเวลาที่เหมาะสม เน้นให้ครูแกนนำเป็นผู้คอยช่วยเหลือ แนะนำผู้อื่น คณะกรรมการประจำศูนย์พัฒนางานวิชาการคอยดูแลอำนวยความสะดวก และประเมินผลเป็นระยะ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ผลการศึกษาวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการศึกษาในต่างประเทศที่น่าสนใจ คือ

โจเซฟ (Joseph. 1999 : 60 – 12A). ได้ศึกษาผลกระทบของกระบวนการประกันคุณภาพ และแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยส์ ต่อทัศนคติของครูโรงเรียนรัฐบาล ในการนำแผนพัฒนาโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์-กระบวนการประกันคุณภาพ และแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยส์ อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงองค์กร และทฤษฎีการจูงใจ ทัศนคติเป็นส่วนประกอบหลักในทั้งสองทฤษฎีนี้ ทัศนคติของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการประกันคุณภาพ และแผนพัฒนาของมลรัฐอิลลินอยส์

วิลเลียม (William. 1999 : 60 – 09A). ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการศึกษาที่ใช้มาตรฐานเป็นหลัก ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการสอนเป็นอย่างดี นักเรียนถูกกระตุ้นให้มีมาตรฐานสูงในสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการศึกษา แต่รายการในแบบสอบถามบางข้อที่เป็นตัวแทนเฉพาะของวิธีการของ “การศึกษาที่ใช้มาตรฐานเป็นหลัก” ไม่ได้คะแนนสูงเท่าที่คาดไว้ การใช้วิธีการให้คะแนนแบบ rubric และการให้เวลาที่ต่างกับนักเรียนที่ต่างกัน ซึ่งเป็นวิธีพื้นฐานของ “การศึกษาที่ใช้มาตรฐานเป็นหลัก” ได้คะแนนสูงกว่าข้อที่เป็นตัวแทนการสอนที่ดี และยังสรุปได้ว่าครูไม่ได้รวมวิธีการบางอย่างที่เป็นการกระตุ้น แต่ยังใช้การสอนแบบเก่า ถึงแม้ว่านักเรียนจะมีความเห็นที่ดีต่อการเรียนในห้องเรียน แต่ยังนำเป็นห่วงว่าการสอนยังไม่ได้เปลี่ยนจากแบบครูเป็นศูนย์กลางเป็นแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูทำการสอน และประเมินผลนักเรียนด้วยมาตรฐานแต่ไม่ได้ให้นักเรียนมีส่วนตัดสินใจในการเรียน

แอนดรู (Andrew. 2000 : 61 – 11A). ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการประกันคุณภาพ และการพัฒนาแผนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐอิลลินอยซ์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ก่อนที่จะมีการนำการประกันคุณภาพ และแผนพัฒนามาใช้ โรงเรียนทั้งสองแห่ง ยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน
2. โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ
3. การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง
4. ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ยกเถียงว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้
5. โครงร่างของการประกันคุณภาพสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรม การปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามก็ตีการขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำ ทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

ฟลอยท์ (Floit. 2000 : 61 – 11A). ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการทบทวน การดำเนินงานจากภายนอก ผลการศึกษาพบว่า รายงานการประเมินภายนอก (External Review Exit Report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response reports) อาจไม่มีส่วนช่วยกระบวนการการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และความพยายามในการพัฒนาหลายอย่างยังเป็นเรื่องที่ไม่ต่อเนื่อง และไม่อาจบ่งบอกได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการประกันคุณภาพในบางองค์ประกอบได้

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า ทั้งบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ พยายามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นการบริหารจัดการการประเมินที่มีฐานจากโรงเรียน และถือว่าการประเมินเป็นการทำงานตามปกติ ในการประเมินมาตรฐานต้องมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ส่วนปัญหาที่พบมักจะเป็นเรื่องขาดงบประมาณ มีกิจกรรมมากเกินไป ทำให้คุณภาพการศึกษาต่ำ ในต่างประเทศจะยึดถือการประกันคุณภาพ การศึกษามาพัฒนาการศึกษาให้ทัดเทียมอารยประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครู ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เลือกผู้บริหารและครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ในเขตบางขุนเทียน 16 โรงเรียน
เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 46 คน และครูจำนวน 96 คน รวม 142 คน
ดังแสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้บริหาร	จำนวนครู
1	บางขุนเทียนศึกษา	5	6
2	วัดเลา	3	6
3	วัดท่าข้าม	3	6
4	วัดหัวกระบือ	4	6
5	ศาลเจ้า (หัวนุกุลวิทยา)	3	6
6	วัดกำแพง	5	6
7	วัดสะแกงาม	4	6
8	วัดบางกระดี	3	6
9	วัดแสมดำ	3	6
10	วัดกก	2	6
11	วัดบัวผัน	1	6
12	วัดประชานิรภัย	2	6
13	คลองพิทยาลงกรณ์	3	6
14	คลองห้วยทราย	3	6
15	หมู่บ้านเกาะโพธิ์	1	6
16	แก้วช้างหินอุปถัมภ์	1	6
รวม	16	46	96

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการปฏิบัติงาน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการ 31 ข้อ คือ การจัดองค์กร 11 ข้อ, ความสัมพันธ์กับชุมชน 4 ข้อ, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 16 ข้อ ด้านปัจจัยความพร้อม 13 ข้อ คือ ภาวะผู้นำ 5 ข้อ, หลักสูตร 8 ข้อ รวม 44 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าตอบในช่อง มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง มาก	ให้	4	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง น้อย	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ในการแปลความหมายของคะแนน กำหนดการแปลค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารและครู ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541 : 90)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า มีปัญหาการปฏิบัติงาน มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า มีปัญหาการปฏิบัติงาน มาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า มีปัญหาการปฏิบัติงาน ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า มีปัญหาการปฏิบัติงาน น้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า มีปัญหาการปฏิบัติงาน น้อยที่สุด

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะเชิงปฏิบัติการ แล้วสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบ่งระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องด้านภาษา เนื้อหา ให้เหมาะสมสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยกำหนด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

3.4 นำแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะการปฏิบัติงานเหมือนกัน คือโรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดบางบอน จำนวน 8 คน โรงเรียนพรหมราษฎร์รังสรรค์ จำนวน 7 คน โรงเรียนสถานีนพรมแดน จำนวน 7 คน รวม 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 70) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

3.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความเห็นชอบ

3.6 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ไปให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 142 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ทุกฉบับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

- หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา

(Alpha Coefficient) ของครอนบาค

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 สมมติฐานข้อ 1 ผู้ที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อมแตกต่างกัน

3.2 สมมติฐานข้อ 2 ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อมแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้กับสมมติฐานข้อ 1 และ 2 ใช้การทดสอบค่าที (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ แสดงเป็นค่าร้อยละ ดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
1. ผู้บริหาร	46	32.4
2. ครู	96	67.6
รวม	142	100
ประสบการณ์		
ต่ำกว่า 5 ปี	50	35.2
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	92	64.8
รวม	142	100

จากตาราง 2 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 142 คน ผู้มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร ร้อยละ 32.4 ผู้มีสถานภาพเป็นครู ร้อยละ 67.6 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 35.2 มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 64.8

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา ดังปรากฏตามตาราง 3 - 8

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านกระบวนการ	2.61	.81	ปานกลาง
2. ด้านปัจจัยความพร้อม	2.62	.91	ปานกลาง
รวม	2.61	.81	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงาน
ตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปัจจัยความพร้อมและ
ด้านกระบวนการมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$) และ ($\bar{X} = 2.61$)
ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดองค์กร โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การจัดองค์กร			
1. การจัดโครงสร้างการบริหารงาน	2.54	.99	ปานกลาง
2. การกำหนดปรัชญาของโรงเรียน	2.42	1.11	น้อย
3. การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน	2.58	2.70	ปานกลาง
4. การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน	2.65	1.03	ปานกลาง
5. การปฏิบัติตามแผนพัฒนาโรงเรียน	2.59	1.03	ปานกลาง
6. การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	2.56	1.08	ปานกลาง
7. การนิเทศบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน	2.54	.94	ปานกลาง
8. การประเมินผลการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง	2.66	.94	ปานกลาง
9. การจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศให้ครบถ้วน	2.75	.97	ปานกลาง
10. บันทึกและรายงานผลการประเมิน	2.67	.86	ปานกลาง
11. การนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน	2.66	.88	ปานกลาง
รวม	2.60	.85	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดองค์กรอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นการกำหนดปรัชญาของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านกระบวนการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการ ความสัมพันธ์กับชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกัน จัดการศึกษา	2.61	1.06	ปานกลาง
2. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้ชุมชน เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน	2.68	1.04	ปานกลาง
3. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน อย่างสม่ำเสมอ	2.49	1.04	น้อย
4. การเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนให้มีบทบาทใน การพัฒนาการศึกษา	2.68	.98	ปานกลาง
รวม	2.61	.93	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงาน
ตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อ
ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาด้านกระบวนการเกี่ยวกับความสัมพันธ์
กับชุมชนอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน
อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับ ธรรมชาติของผู้เรียน	2.67	.92	ปานกลาง
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์	2.85	.94	ปานกลาง
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด สร้างสรรค์	2.77	.95	ปานกลาง
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด แก้ปัญหา	2.80	.82	ปานกลาง
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา หาความรู้	2.77	.86	ปานกลาง
6. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน	2.78	.97	ปานกลาง
7. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.79	.90	ปานกลาง
8. การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของ ผู้เรียน	2.60	1.00	ปานกลาง
9. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา สุนทรียภาพทางด้านดนตรี	2.42	1.00	น้อย
10.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา สุนทรียภาพทางด้านศิลปะ	2.39	.99	น้อย
11.การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา สุนทรียภาพทางด้านกีฬา	2.35	1.03	น้อย
12.การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย	2.49	1.05	น้อย
13.การจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น	2.57	.99	ปานกลาง
14.การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ร่วมกัน	2.64	.97	ปานกลาง
15.การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	2.65	.92	ปานกลาง
16.การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตน	2.57	.97	ปานกลาง
รวม	2.63	.78	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 2.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านดนตรี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านศิลปะ และ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านกีฬา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.49) , ($\bar{X}$ = 2.42) , ($\bar{X}$ = 2.39) และ ($\bar{X}$ = 2.35) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านปัจจัยความพร้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ภาวะผู้นำ			
1. การบริหารงานอย่างมีวิสัยทัศน์	2.52	1.03	ปานกลาง
2. ผู้บริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม	2.56	1.01	ปานกลาง
3. ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	2.49	1.10	น้อย
4. ผู้บริหารปฏิบัติตนให้มนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมงาน	2.37	1.11	น้อย
5. ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน	2.40	1.09	น้อย
รวม	2.46	.99	น้อย

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ยกเว้นผู้บริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และการบริหารงานอย่างมีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.56$) และ ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านปัจจัยความพร้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
หลักสูตร			
1. การบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ	2.67	1.00	ปานกลาง
2. การจัดทำเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสมแก่ท้องถิ่น	2.75	.99	ปานกลาง
3. การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา	2.68	1.06	ปานกลาง
4. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	2.84	.96	ปานกลาง
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ	2.58	1.03	ปานกลาง
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	2.58	1.01	ปานกลาง
7. การจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	2.68	.95	ปานกลาง
8. การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อใช้เอง	2.69	.95	ปานกลาง
รวม	2.68	.89	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 2 ด้าน จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 9 – 14

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม และรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	สถานภาพ						t
	ผู้บริหาร (N = 46)			ครู (N = 96)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. ด้านกระบวนการ	2.40	.69	น้อย	2.72	.81	ปานกลาง	2.45 *
2. ด้านปัจจัยความพร้อม	2.33	.85	น้อย	2.72	.91	ปานกลาง	2.46 *
รวม	2.38	.72	น้อย	2.72	.83	ปานกลาง	2.40 *

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อมมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						t
	ต่ำกว่า 5 ปี (N=50)			ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (N=92)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. ด้านกระบวนการ	2.72	.86	ปานกลาง	2.57	.74	ปานกลาง	1.13
2. ด้านปัจจัยความพร้อม	2.78	.99	ปานกลาง	2.50	.84	ปานกลาง	1.80
รวม	2.74	.89	ปานกลาง	2.55	.76	ปานกลาง	1.36

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านกระบวนการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	สถานภาพ						t
	ผู้บริหาร (N = 46)			ครู (N = 96)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านกระบวนการ							
1. การจัดองค์กร	2.32	.70	น้อย	2.73	.88	ปานกลาง	2.95**
2. ความสัมพันธ์กับชุมชน	2.34	.87	น้อย	2.74	.93	ปานกลาง	2.42*
3. การจัดกิจกรรมการ							
เรียน การสอน	2.46	.71	น้อย	2.71	.80	ปานกลาง	1.77
รวม	2.40	.69	น้อย	2.72	.81	ปานกลาง	2.45*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	สถานภาพ						t
	ผู้บริหาร (N=46)			ครู (N=96)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านปัจจัยความพร้อม							
1. ภาวะผู้นำ	2.17	.90	น้อย	2.60	1.01	ปานกลาง	2.43*
2. หลักสูตร	2.43	.85	น้อย	2.80	.88	ปานกลาง	2.38*
รวม	2.33	.85	น้อย	2.72	.91	ปานกลาง	2.46*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านภาวะผู้นำ และด้านหลักสูตรมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านกระบวนการ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						t
	ต่ำกว่า 5 ปี (N=50)			ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (N=92)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านกระบวนการ							
1. การจัดองค์กร	2.73	.89	ปานกลาง	2.53	.82	ปานกลาง	1.36
2. ความสัมพันธ์กับชุมชน	2.72	1.04	ปานกลาง	2.55	.85	ปานกลาง	.98
3. การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	2.71	.86	ปานกลาง	2.58	.73	ปานกลาง	.89
รวม	2.72	.86	ปานกลาง	2.56	.74	ปานกลาง	1.13

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาด้านกระบวนการโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						t
	ต่ำกว่า 5 ปี (N=50)			ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (N=92)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านปัจจัยความพร้อม							
1. ภาวะผู้นำ	2.70	1.08	ปานกลาง	2.33	.92	ปานกลาง	2.14
2. หลักสูตร	2.83	.96	ปานกลาง	2.60	.84	ปานกลาง	1.48
รวม	2.78	.99	ปานกลาง	2.50	.84	ปานกลาง	1.80

จากตาราง 14 แสดงว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำและหลักสูตร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ในปีการศึกษา 2545 สรุปสาระสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เลือกผู้บริหารและครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545 ในเขตบางขุนเทียน 16 โรงเรียน
เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 46 คน และครูจำนวน 96 คน รวม 142 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการ 31 ข้อ คือ การจัดองค์กร 11 ข้อ, ความสัมพันธ์กับชุมชน 4 ข้อ, การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 16 ข้อ ด้านปัจจัยความพร้อม 13 ข้อ คือ ภาวะผู้นำ 5 ข้อ, หลักสูตร 8 ข้อ รวม 44 ข้อ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการพิจารณาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามนั้นไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะการปฏิบัติงานเหมือนกัน คือ โรงเรียนพระยามนธสุริยราชศรีพิจิตร จำนวน 8 คน โรงเรียนวัดบางบอน จำนวน 8 คน โรงเรียนพรหมราชบุรีรังสรรค์ จำนวน 7 คน โรงเรียนสถานีพรหมแดน จำนวน 7 คน รวม 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือนำจากผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ไปให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 142 ฉบับ และตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งคัดเลือกฉบับสมบูรณ์ไว้ จำนวน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ทุกฉบับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยเสนอเป็นคำร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่า t (t – test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 67.6 เป็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 32.4 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.8 ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ตามรายด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านกระบวนการ คือ

2.1.1 การจัดองค์กร ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทั้ง 11 ข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

จำนวน 10 ข้อ คือ การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้ครบถ้วน บันทึกและรายงาน ผลการประเมิน การประเมินผลการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง การนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การปฏิบัติตามแผนพัฒนาโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การจัดโครงสร้าง การบริหารงาน การนิเทศบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อ ปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ การกำหนดปรัชญาของโรงเรียน

2.1.2 ความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหา การปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อทั้ง 4 ข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจ ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน การเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชน ให้มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานในระดับน้อย 1 ข้อ คือ การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อ ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 16 ข้อ พบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 12 ข้อ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักคิดแก้ปัญหา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จัก คิดสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน การประเมินพัฒนาการ ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตน ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานระดับน้อย 4 ข้อ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็น ประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพทางด้าน ดนตรี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านศิลปะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านกีฬา

2.2 ด้านปัจจัยความพร้อม คือ

2.2.1 ภาวะผู้นำ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 5 ข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือ ผู้บริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม การบริหารอย่างมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานระดับน้อย 3 ข้อ คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน ผู้บริหารปฏิบัติตนให้มนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมงาน

2.2.2 หลักสูตร ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ทั้ง 2 ด้านคือ ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อม จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อมโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อมมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร

2. ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อมโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดองค์กรมากกว่า

ผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4. ผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อมมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำและหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาด้านภาวะผู้นำและด้านหลักสูตรมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร

5. ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านกระบวนการและด้านปัจจัยความพร้อม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้มีการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานที่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จัดอบรม ประชุม สัมมนา บุคลากร ให้มีความรู้ในเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด ตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารและครูจึงมีความคิดเห็น

ต่อปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมัคร เยาวกรณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัย ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของเกตุ วิเศษชุมพล (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์แล้วพบว่า ผู้บริหารมีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี หวังดี (2541 : 63-64) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประวิทย์ เวียงเงิน (2538 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2. การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่า ผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร

เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 24-25) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีสถานภาพต่างกันมีความสนใจใฝ่หาความรู้ในเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไม่เท่ากัน จึงทำให้ครูมีความวิตกกังวลในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา ทำให้มีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญลักษณ์ น้อมนิล (2543 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพร้อมในการ

ดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เรื่องการจัดองค์กรมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร เหตุที่เห็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อย่างชัดเจน ในเรื่องของวัตถุประสงค์กระบวนการปฏิบัติงาน ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังที่ ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2525 : 16 – 18) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาที่ดีว่าควรมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจนในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการปฏิบัติงานที่เป็นขั้นตอน และเข้าใจตรงกันไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อและอุปกรณ์การสอน รวมทั้งเจตคติที่ดีของครูและผู้บริหารที่มีต่อองค์กร

ด้านกระบวนการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่า ผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ครูได้ทราบ ขาดความต่อเนื่อง จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญณรงค์ พลเยี่ยม (2538 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาการปฏิบัติงานตามแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในเขตการศึกษา 9 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแตกต่างกัน

ด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับภาวะผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนประศึกษาน้อยกว่าผู้บริหาร เช่น การประชุม การอบรม สัมมนา จึงทำให้มีประสบการณ์และทักษะน้อยกว่าผู้บริหาร ซึ่งผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมมีความรู้ ความเข้าใจ และมองเห็นแนวทางในการปฏิบัติได้ดีกว่า ดังที่ อารี พันธุ์มณี (2542 : 155) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลจะเกิดการหยั่งเห็นได้เร็วหรือช้า นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของบุคคลในครั้งก่อน ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ย่อมสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ดีกว่า

ส่วนด้านปัจจัยความพร้อมเกี่ยวกับหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีสถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตาม

มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่า ผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนและศูนย์วิชาการเขต ให้การอบรม สัมมนาแก่ครู ในเรื่องของหลักสูตรไม่ชัดเจน ขาดความสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยผู้บริหารเป็นผู้รับนโยบาย โดยตรงจากหน่วยงานต้นสังกัด ในขณะที่ครูได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตรจากการถ่ายทอดของ ผู้บริหาร และจากการ อบรม สัมมนา จากศูนย์วิชาการเขต จึงไม่ต่อเนื่อง ทำให้ครูมีความคิดเห็น ต่อปัญหาการปฏิบัติงานมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรแตกต่างจากผู้บริหาร ดังที่ เยาวดี วิบูลย์ศรี (2537 : 92) ได้กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ของหลักสูตรที่ส่งผลต่อสถานภาพของผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ผู้ที่มี สถานภาพเป็นครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา มากกว่า ผู้ที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร

2.2 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม โดย รวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูที่มีประสบ การณ์ต่างกัน ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา และการประกันคุณภาพ จากสื่อ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานโรงเรียน ทำให้เมื่อปฏิบัติงานจึงประสบปัญหาไม่แตกต่าง กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ ไตรปรกรณ์กุล (2542 : 108) ที่ศึกษาเรื่อง ระดับปัญหา การปฏิบัติงานและแนวทางในการแก้ปัญหาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์ มาตรฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัคร เยาวกรณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของ โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนโดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกตุ วิเศษชุมพล (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด สุรินทร์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรเสนอแนะ ดังนี้

1.1 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญโดยมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรให้การสนับสนุนแก่ศูนย์วิชาการ เขต ในการจัดอบรมสัมมนาแก่ผู้บริหารและครูในเขต เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอทุกปีการศึกษา

1.3 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรจัดประชุมสัมมนาให้แก่ผู้บริหารและครูได้ มีความเข้าใจในบทบาทของตน ที่มีต่อการจัดการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด

1.4 เขตบางขุนเทียนควรให้ความสำคัญโดยการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ แก่ผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อย่างต่อเนื่อง ตามแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในระดับกรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 ควรศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2538ก). คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2538ข). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนื่องในการประกาศปีแห่งคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. : 6-11.
- กรมวิชาการ. (2538ค). สรุปผลการประชุมกลุ่มพิจารณาองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเกณฑ์และตัวบ่งชี้ และแนวทางการประเมินเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. : 9-10.
- กรมสามัญศึกษา. (2537). ปีแห่งคุณภาพการศึกษา. ในรายงานการประชุมคณะกรรมการการดำเนินงาน “ปีแห่งคุณภาพการศึกษา” ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิติมา ปรีดีติลก. (2524). ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. : 22-24.
- กิติมา ปรีดีติลก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต.
- เกตุ วิเศษชุมพล. (2542). ศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉัตรนภา พรหมมา. (2528). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินภารกิจของภาควิชาคณิตศาสตร์ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญณรงค์ พลเยี่ยม. (2538). ปัญหาการปฏิบัติงานตามแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์.

- เทพา สำเร็จ. (2531). ความคิดเห็นของการศึกษานิเทศก์ บุคลากรศูนย์วิชาการ และบุคลากร
ในโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์วิชาการในโครงการพัฒนาคุณภาพ
การประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญลักษณ์ น้อมนิล. (2543). ความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพ เพื่อขอรับรอง
มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัด
กำแพงเพชร ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร : บทคัดย่อ.
- นิพนธ์ ศศิธร. (2523). การจัดระเบียบองค์กร : ปัจจุบัน และอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์พิมพ์เทศ. : 9.
- นิยม โนนศรีชัย. (2543). การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประวิทย์ เวียงเงิน. (2538). ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
พ.ศ.2536 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ปริญญาโท กศ.ม.
(การบริหาร การศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อัดสำเนา.
- ประจักษ์ วุฒิอาภรณ์. (2527). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับสภาพ
ท้องถิ่นในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา. (2525). ประถมศึกษากับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์. (2528). ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาใน
เขตการศึกษา 8. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-
ประสานมิตร.
- พนัส หันนาดิษฐ์. (2513). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช
- ไพฑูรย์ ไตรปกรณโกศล. (2542). การศึกษาระดับปัญหาการปฏิบัติงานและแนวทางในการ
แก้ปัญหาตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2537). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2524). *การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา*. สมุทรปราการ : ชนิษฐ์-การพิมพ์และโฆษณา : 70-71.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *หลักการนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมัตร เยาวกรณ์. (2539). *ปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2536 สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- สมศรี หวังดี. (2541). *การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ. : 63-64.
- สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2534). *รายงานสถิติการศึกษา ปี 2533 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร : กองวิชาการ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. : 99 – 100.
- _____. (2535). *คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร : งานผลิตเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2538). *รายงานการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2537*. กรุงเทพฯ : งานผลิตสื่อการเรียนการสอน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2541ก). *รายงานผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปี 2541. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. : 16 – 23.*
- _____. (2541ข). *รายงานผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปี 2541. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. : 41.*
- _____. (2542). *รายงานสถิติการศึกษา ปี 2541*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- _____ . (2543ก). คู่มือประเมินมาตรฐานโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. : 9 – 89.
- _____ . (2543ข). การประกันคุณภาพโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- _____ . (2543ค). การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2544). รายงานสถิติการศึกษา ปี 2543 ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. (2536). ปีทองของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปทุมธานี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. : 6.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2538). การวิจัยส่วนบุคคลลักษณะวิชาสังคมจิตวิทยา เรื่องการรับรองมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชน : แนวทางพัฒนาเพื่อเสริมบทบาทการแบ่งเบาภาระของรัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. : 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. : 24-26.
- _____ . (2542ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. : 24-25.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ทบวงมหาวิทยาลัย. (2531). รายงานการวิจัยคุณภาพการศึกษาในชนบท : กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544ก). กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544ข). กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สิปปนนท์ เกตุทัต และคนอื่น ๆ. (2540). ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

- สุวิมล ว่องวานิช. (กันยายน – ธันวาคม 2531) “การประเมินอาจารย์ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยไอโฮโอ” *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย* 3 : 36 – 50.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อมรรัตน์ โพธิ์ปัสสา. (2541). *ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : บริษัทเลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด.
- อาวุธ เคนแสนโคตร. (2544). *ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ อยู่คำ (2538). *การประเมินการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. : 24-129.
- อำรุง จันทวานิช และไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2542). “การศึกษา : แนวทางการพัฒนาคุณภาพ” *วารสารวิชาการ* 2 (9) : 2 – 5.
- อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิงการวัฒน์. (2528). *หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์. : 140 – 141.
- Atria, Joseph. (1999). “The effect of the Illinois Quality Assurance and Improvement Planning Process on Chicago public school teacher attitudes toward school Improvement,” *Dissertation Abstracts*. 60 (12A).
- Bacon, Marc William. (1999). “Student perceptions of the implementation of standards – based education,” *Dissertation Abstracts*. 60(09A).
- Bugg, Kent Andrew. (2000). “Quality assurance and improvement planning in Illinois high schools,” *Dissertation Abstracts*. 61(11A).
- Charles F. Faber, and Billert F. Shearron. *Elementary School Administration Theory and Practice*. (New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1970) pp. 366-367.
- Floit, Daryl (2000). “The effects of the quality assurance external review on Illinois School reform,” *Dissertation Abstracts*. 61 (11A).

Young, K.E. and Others. (1983) *Understanding Accreditation*. San Francisco : Jossey – Bass.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

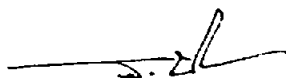
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า เรื่อง

ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานในโรงเรียน
ใน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม
2. ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะกับ
การพัฒนางานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อด้วยความรู้สึกที่แท้จริง และเป็นจริง
มากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ การตอบคำถามของท่านไม่มีผิดหรือถูก
เพราะความคิดเห็นของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน ผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้เพื่อประโยชน์
ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน ตาม
ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

(นายสัจด์ ปานแสงทินกร)

นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านในข้อคำถามต่อไปนี้

1. สถานภาพหน้าที่การปฏิบัติงาน

[] ผู้บริหาร

- ☐ ผู้อำนวยการ
- ☐ อาจารย์ใหญ่
- ☐ ครูใหญ่
- ☐ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- ☐ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่

[] ครู

2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

[] ต่ำกว่า 5 ปี

[] ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2

คำถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา เขตบางขุนเทียน ใน 2 ด้าน คือ

ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยความพร้อม

คำชี้แจง

โปรดประเมินทุกข้อ โดยพิจารณาว่าการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนของโรงเรียนท่านมีปัญหายู้อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของปัญหาข้อละ 1 ช่อง

มีปัญหาน้อยที่สุด ให้เขียน ✓ ลงในช่องน้อยที่สุด

มีปัญหาน้อย ให้เขียน ✓ ลงในช่องน้อย

มีปัญหปานกลาง ให้เขียน ✓ ลงในช่องปานกลาง

มีปัญหามาก ให้เขียน ✓ ลงในช่องมาก

มีปัญหามากที่สุด ให้เขียน ✓ ลงในช่องมากที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	การปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
(0)	การรวบรวมข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงาน				✓	
(00)	การเบิกจ่ายเพื่อจัดซื้อวัสดุในการปฏิบัติงาน			✓		

คำอธิบายตัวอย่าง

ข้อ (0) แสดงว่า ผู้ตอบพิจารณาเห็นว่า การรวบรวมข้อมูลการวางแผนการปฏิบัติงาน มีปัญหายู้อยู่ในระดับมาก จึงทำเครื่องหมายลงในช่องมาก

ข้อ (00) แสดงว่า ผู้ตอบพิจารณาเห็นว่า การเบิกจ่ายเพื่อจัดซื้อวัสดุในการปฏิบัติงาน มีปัญหายู้อยู่ในระดับปานกลาง จึงทำเครื่องหมายลงในช่องปานกลาง

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน

ข้อ	การปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
	มาตรฐานด้านกระบวนการ					
	การจัดองค์กร					
1.	การจัดโครงสร้างการบริหารงาน					
2.	การกำหนดปรัชญาของโรงเรียน					
3.	การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน					
4.	การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน					
5.	การปฏิบัติตามแผนพัฒนาโรงเรียน					
6.	การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม					
7.	การนิเทศบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน					
8.	การประเมินผลการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง					
9.	การจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศครบถ้วน					
10.	บันทึกและรายงานผลการประเมิน					
11.	การนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ใน การตัดสินใจ และปรับปรุงงาน					
	ความสัมพันธ์กับชุมชน					
12.	การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกัน จัดการศึกษา					
13.	การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้ชุมชนเห็น ความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน					
14.	การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน อย่างสม่ำเสมอ					
15.	การเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนให้มีบทบาทในการ พัฒนาการศึกษา					

ข้อ	การปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
16.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน _____					
17.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ _____					
18.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักคิดสร้างสรรค์ _____					
19.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักคิดแก้ปัญหา _____					
20.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักศึกษาหาความรู้ _____					
21.	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสนับสนุนการจัดการเรียน การสอน _____					
22.	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน _____					
23.	การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และ จริยธรรมของผู้เรียน _____					
24.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านดนตรี _____					
25.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านศิลปะ _____					
26.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาสุนทรียภาพทางด้านกีฬา _____					
27.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย _____					
28.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น _____					
29.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อ กลุ่มร่วมกัน _____					

ข้อ	การปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
30.	การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่ หลากหลาย.....					
31.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษา ของตน.....					
	<u>มาตรฐานด้านปัจจัยความพร้อม</u>					
	ภาวะผู้นำ					
32.	การบริหารงานอย่างมีวิสัยทัศน์					
33.	ผู้บริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ของสังคม.....					
34.	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....					
35.	ผู้บริหารปฏิบัติตนให้มีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมงาน					
36.	ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน หลักสูตร					
37.	การบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ					
38.	การจัดทำเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสมแก่ท้องถิ่น					
39.	การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา					
40.	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา.....					
41.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ให้มี ประสิทธิภาพ					
42.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษา.....					
43.	การจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อ ต่อการเรียนรู้					
44.	การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อใช้เอง.....					

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผศ. ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นายโสภณ สุวรรณวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา
สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
4. นางสาวประนอม เอี่ยมประยูร	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร
5. นายประพจน์ แยมทิม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนท้ายหาด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาคผนวก ค

หนังสือราชการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731.5618

ที่ ทบ 1012/ 75/ก

วันที่ 1 - ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสัจด์ ปานแสงทินกร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษตรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัสนา แสงศักดิ์ และ อาจารย์สุพิทพรณ พัฒนพานิชย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสัจด์ ปานแสงทินกร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภรณ์ หะวานนท์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทบ 1012 / ๒๕๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสงค์ ปานแสงทินกร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวงรัตน์ เกษครแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสงค์ ปานแสงทินกร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ กบ 1012/ ๒๕๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๕ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสงัด ปานแสงทินกร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หวางรัตน์ เกษตรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวประนอม เอี่ยมประยูร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสงัด ปานแสงทินกร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ ๖๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๕ ตุลาคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนท้ายหาด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสัจด์ ปานแสงทินกร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษตรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ประพจน์ แยมกิม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสัจด์ ปานแสงทินกร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายสวัสดิ์ ปานแสงทินกร
วัน เดือน ปีเกิด	เกิดวันที่ 18 เดือนมิถุนายน พุทธศักราช 2491
สถานที่เกิด	อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	88/696 ซอย 26 การเคหะธนบุรี 2 ถนนพระราม แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนศาลเจ้า (ห้าวนุกุลวิทยา)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนศาลเจ้า (ห้าวนุกุลวิทยา) เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 10150
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม
พ.ศ. 2525	ปริญญาตรีการศึกษามหบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (บางแสน)
พ.ศ. 2546	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ